

شروع فاز اول و دوم طرح توسعه مشارکتی کشاورزی در هنام سلسله

با شروع کشت پاییزه در سال ۸۶ فاز اول و طی فروردین و اردیبهشت سال جاری فاز دوم طرح «توسعه‌ی مشارکتی فن آوری» در منطقه‌ی روستایی هنام شهرستان سلسله، توسط بخش تحقیقات و بررسی مسائل روستایی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان شروع شد. عنوان این طرح از واژه‌های Participatory technology development گرفته شده و اختصاراً PTD گفته می‌شود.

«طرح توسعه مشارکتی فن آوری» یکی از جدیدترین رهیافت‌های سازمان ملل و سازمان جهانی ایکاردا است که در زمینه آب و غذا در کشورهای با اقلیم خشک و نیمه‌خشک کاربرد دارد. در این شیوه، عکس شیوه معمول که طرح تحقیقاتی ابتدا در ایستگاه تحقیقاتی تست شده و سپس در اختیار کشاورز قرار می‌گیرد، روش‌های کار کشاورزی از قبیل کاشت، داشت و برداشت، بذرها، بذرهای جدید و نهاده‌های کشاورزی جدید و میزان استفاده از نهاده‌ها (کود، سم و ...) به وسیله خود کشاورزان آزمایش می‌شوند و خود کشاورزان نتیجه‌ی آزمایش‌ها را ارزیابی کرده و در بکارگیری روش یا نهاده‌ی مورد آزمایش برای سال‌های بعد تصمیم می‌گیرند. ارجحیت این روش به روش‌هایی که تا حالا در حوزه‌ی توسعه کشاورزی و توسعه روستایی به کار گرفته شده، این است که در این روش با توجه به اینکه تحقیق توسط خود کشاورزان انجام می‌گیرد؛ ضرورت‌ها و اقتضائات زندگی و شرایط اقتصادی و اجتماعی و مدیریتی کشاورزان در فن آوری‌های (روش‌ها و نهاده‌های جدید) که مورد تأیید قرار می‌گیرند لحاظ شده و روش‌های کاشت و داشت و برداشت و نوع نهاده‌ها و میزان به کار گرفتن آنها متناسب با شرایط زندگی کشاورزان خواهد بود. این طرح، دارای دو فاز پاییزه و بهاره است که فاز پاییزه در آبان ماه سال گذشته و فاز دوم در فروردین و اردیبهشت سال جاری در حال اجراء است.

به عنوان مثال بذر نخود پرمحصول یعنی رقم‌های هاشم و آرمان و فلیپ که در سال‌های قبل در قالب طرح تحقیقاتی توسط کشاورزان این منطقه مورد آزمایش قرار گرفته بودند، به دلیل نیاز به مراقبت‌های شدید و نیاز به ماشین آلات مخصوص که در اختیار کشاورزان منطقه نیست، مورد تأیید کشاورزان قرار نگرفته و کاشت آنها در منطقه متوقف شد.

از جمله بذور و روشها و نهاده‌های جدید کشاورزی که در قالب طرح «توسعه مشارکتی فن آوری»، در منطقه هنام در حال آزمایش هستند عبارتند از: طرح اهلی کردن گیاهان دارویی وحشی موسیر، طرح تولید زعفران، طرح تولید گیاه علوفه‌ای ماشک، طرح افزایش ریشه‌دوانی در مزارع گندم و جو به وسیله‌ی «مایع ازت و باکتر»، طرح تلقیح نخود و لوبیا برای ریشه‌دوانی و استفاده بهتر از آب و مواد غذایی، طرح مبارزه‌ی

همهانگ با سن گندم، طرح محلول پاشی کود اوره روی مزارع گندم، طرح جایگزینی کود اوره گوگردی به جای اوره معمولی، طرح دورگ گیری از بز سانن و بز لری و ....

این طرح با مشارکت سازمان جهانی ایکاردا، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی وزارت جهاد کشاورزی، مرکز تحقیقات کشاورزی لرستان و مدیریت جهاد کشاورزی سلسله انجام می شود و نیمی از هزینه انجام آنرا سازمان ایکاردا تقبل کرده است. مشاور عالی طرح خانم دکتر آدریانا بروگمان از سازمان ایکاردا است. تعداد زیادی از کارشناسان اجتماعی و کشاورزی و علاقه مندان محلی در این طرح به طور مشترک با کشاورزان منطقه مذکور کار می کنند.

گفتنی است که متأسفانه به دلیل کاهش شدید ریزش های جوی در فصل بهار سال جاری، گروه کارشناسان تصمیم گرفتند سطح و حجم آزمایش های کشاورزی را محدودتر کنند تا در صورت ادامه کم بارانی کشاورزان متحمل خسارت چندانی نشوند.

ارائه شده توسط بخش بررسی مسائل روستایی مرکز تحقیقات

تابستان ۱۳۸۴